

TILLSAMMANS GÖR VI SKILLNAD

Livsmedelsverkets Inriktning 2025



© Livsmedelsverket,
Uppsala september 2024
ISBN: 978 91 7714 252 2
Foto omslag: Johnér
Foto/illustration: Johnér, Livsmedelsverket

Ett samhälle i förändring kräver myndigheter som hänger med

Vi lever i en tid av stor oro i världen som påverkar den säkerhetspolitiska situationen. Samtidigt sker det snabba förändringar inom allt från teknik och digitalisering till kommunikation. De utmaningar vi står inför blir alltmer komplexa och kräver helhetssyn, samarbete och innovation.

Livsmedelsverket ska bidra till att alla mår bra av maten de äter, att livsmedelssystemets klimat- och miljöpåverkan är låg, att livsmedelsföretagen blomstrar och att Sverige klarar försörjningen av mat och vatten även i kris och ytterst krig.

Livsmedelsverket ska också vara en myndighet att lita på. En myndighet som lyssnar, ger stöd och bidrar med kunskap som är oberoende och baserad på vetenskap. Idag har myndigheten ett högt förtroende och verksamheten håller en övergripande hög kvalitet, men det finns områden där vi vill och kan bli bättre.

I årets Inriktning har vi under "Utgångspunkter" beskrivit vårt grunduppdrag och det vi strävar efter inom verksamheten. Dessa är grundläggande förutsättningar för att vi ska vara framgångsrika. Här ska vi fortsätta arbetet och hålla i med oförminskad energi.

Det finns tre områden där vi behöver satsa särskilt för att lyckas med vårt uppdrag. I årets Inriktning har vi benämnt dessa "Förflyttningsområden" och de utgår ifrån omvärldsförändringar och identifierade behov hos våra målgrupper. Det handlar om att skapa bättre förutsättningar för företag, att stärka förmågan till livsmedels- och dricksvattenförsörjning och att stärka vår innovations- och förändringsförmåga.



Inriktningen är det gemensamma planeringsunderlaget för hela verksamheten – för myndighetsledningen, avdelningarna, enheterna och medarbetarna. Avdelningar och enheter planerar vad som ska göras utifrån utgångspunkter och förflyttningsområden. Inom avdelningarna och enheterna finns den bästa kompetensen.

Tänk om alla företag, kommuner, professioner inom vård- och folkhälsa och konsumenter upplever att Livsmedelsverket är en myndighet som lyssnar, förstår och verkligen underlättar för dem att agera för ett hälsosamt, hållbart, lönsamt och robust livsmedelssystem.

Tillsammans strävar vi mot detta!

Uppsala hösten 2024

Annica Sohlström

Vår styrning

Livsmedelsverket arbetar på regeringens uppdrag och styrs genom instruktion och andra regelverk, regleringsbrev och särskilda uppdrag.

Livsmedelsverkets Inriktning visar hur vi omsätter uppdraget till intern styrning. Inriktningen innehåller utgångspunkter för verksamheten och förflyttningsområden med tillhörande delmål. Med hjälp av indikatorer följer vi utvecklingen mot delmålen. Den statliga värdegrunden är en viktig grund för vår verksamhet.

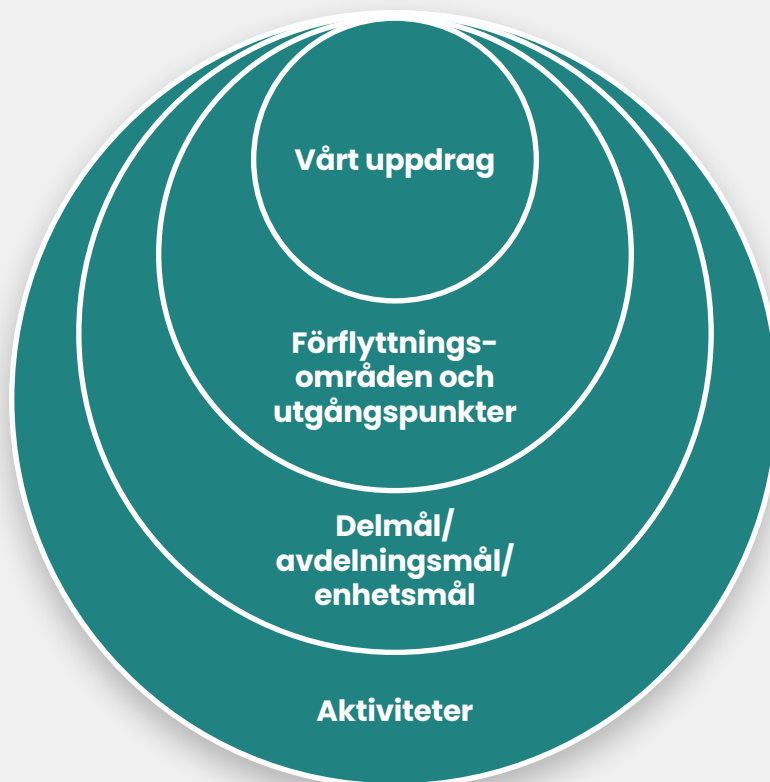
Arbets- och beslutsordningen beskriver vem som ansvarar för vad och hur beslut ska fattas. Våra styrande dokument tydliggör de

krav som styr verksamheten och den statliga värdegrunden ger förutsättningar för en god förvaltningskultur.

I verksamhetsplaneringen planerar chefer och medarbetare aktiviteter för att uppfylla vårt uppdrag och samtidigt bidra till nödvändiga förflyttningar. En årsbudget upprättas på myndighets-, avdelnings- och enhetsnivå. Efter varje tertial följer vi upp, analyserar och bedömer resultatet samlat på myndigheten.

Kunskap om resultaten är en förutsättning för att utveckla verksamheten. Genom uppföljningen lär vi oss av både framgångar och utmaningar. Lärdomar från uppföljningen, utvärderingar och omvärldsanalys utgör ett underlag för planeringen nästkommande år.

Så här gör vi verkstad av vårt uppdrag:



Vårt uppdrag

Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse arbeta för att:

- Sverige har säker och pålitlig mat.
- Sverige har en hållbar livsmedelskonsumtion.
- Alla har tillgång till mat och dricksvatten vid kris och krig.



Vi verkar främst genom andra aktörer, såsom kommuner och länsstyrelser, företag samt professioner inom vård och folkhälsa. Dessa aktörer bidrar i sin tur till att konsumenter i Sverige har tillgång till säker, pålitlig mat och ges goda förutsättningar för en hållbar livsmedelskonsumtion.

Vårt uppdrag är en viktig del i arbetet för ett hållbart livsmedelssystem och behöver ske i nära samarbete med andra aktörer. Vi bidrar till att alla mår bra av maten, att livsmedelssystemets klimat- och miljöpåverkan är låg, att livsmedelsföretagen är lönsamma och konkurrenskraftiga samt att Sverige klarar försörjningen av mat och vatten i kris och krig.

De riksdagsbundna målen kring livsmedelsstrategin, folkhälsomålen, miljömålen, målen för civilt försvar och Agenda 2030 är exempel på mål som behöver beaktas i utvecklingen av det svenska livsmedelssystemet och i Livsmedelsverkets arbete. Det övergripande målet för livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja, där den totala livsmedelsproduktionen ökar samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet.



Sverige har säker och pålitlig mat

Med säker mat menar vi att ingen ska bli sjuk av maten på grund av farliga ämnen eller smittor i mat och dricksvatten. Pålitlig mat för oss är att konsumenten får rätt information om maten, som att ingrediensförteckningen stämmer, att märkningen inte lovar mer än den kan hålla och att det inte förekommer fusk i livsmedelsproduktionen.

Vi arbetar för säker mat genom att arbeta enligt riskanalysens principer. Det innebär att vi identifierar nya faror och gör riskvärderingar. Vi följer vetenskapen, utvecklar omvärldsbevakningen och samverkar med andra myndigheter nationellt och internationellt. Vi agerar utifrån en helhet, med fokus på effekt.

Två viktiga grundförutsättningar för säker och pålitlig mat är trygga företag som gör rätt från början samt en livsmedelskontroll som förebygger och upptäcker fel som kan leda till risker för konsumenterna. Genom att vi ger bra service och har ett gott bemötande blir det enklare för företagen att göra rätt. Tidiga, nära och löpande dialoger om deras förutsättningar och behov säkerar att vi utvecklar arbetssätt och tjänster som är relevanta, effektiva och hjälpsamma.

Genom vägledning, mer styrning och förenklade arbetssätt bidrar Livsmedelsverket till en mer likvärdig och effektiv kontroll. Genom att höja kontrollmyndigheternas kompetens kring fusk bidrar vi till en ökad medvetenhet samt bättre kunskap om relevanta kontrollmetoder.



Sverige har en hållbar livsmedelskonsumtion

Med en hållbar livsmedelskonsumtion menar vi en konsumtion som främjar alla människors hälsa och har minsta möjliga negativa och största möjliga positiva miljöpåverkan samt bidrar till social, ekonomisk och miljömässig utveckling.

För att bidra till detta tillhandahåller vi vetenskapligt baserad kunskap om livsmedlens påverkan på hälsa och miljö samt olika befolkningsgruppers behov av energi och näring. Vi undersöker vad maten innehåller och hur konsumtionen ser ut i olika befolkningsgrupper samt vilka konsekvenser den leder till utifrån exempelvis ett hälso- och miljö-

perspektiv. Vi identifierar nödvändiga förändringar i livsmedelskonsumtion och vilka effekter olika åtgärder kan ha på hälsan, konsumtionen och miljön.

För en förändrad konsumtion behövs en marknad och en offentlig sektor som främjar en hälsosam och hållbar livsmedelskonsumtion, kompetens- och kunskapsutveckling samt utvecklade samarbeten mellan offentliga och kommersiella aktörer. Vi erbjuder vetenskapligt grundad, oberoende och uppdaterad information om mat. Vi samarbetar nära med andra myndigheter, företag, professioner inom vård och folkhälsa, offentliga kök och ideella organisationer för att göra det enkelt för alla att ha en hälsosam och hållbar livsmedelskonsumtion.



Alla har tillgång till mat och dricksvatten vid kris och krig

År 2022 trädde en myndighetsreform för civilt försvar och krisberedskap i kraft. Den ska stärka landets motståndskraft under fredstida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig. Livsmedelsverket är en beredskapsmyndighet som ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap. Vi är också sektorsmyndighet för sektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten och ska leda arbetet med att samordna åtgärder både inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Som beredskapsmyndighet ansvarar Livsmedelsverket för nationell samordning när det gäller kris- och beredskapsplanering av

livsmedelsförsörjning i leden efter primärproduktionen. Vi arbetar för att säkerställa att de samhällsviktiga verksamheter vi bedriver fungerar även när belastningen i samhället ökar till följd av kris eller vid höjd beredskap. Det innebär också att vi arbetar för att säkerställa att alla som ingår i livsmedelskedjan har förutsättningar att bidra till försörjningsförmågan.

I vår roll som sektorsmyndighet tydliggör vi vilken gemensam förmåga myndigheterna i beredskapssektorn behöver ha och vi ansvarar för att det finns en tydlig process och långsiktig planering för det gemensamma sektorsarbetet. Vi är en sammanhållande länk mellan beredskapssektorn och andra aktörer – till exempel Regeringskansliet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Försvarsmakten, näringslivet, övriga beredskapssektorer och civilområden.



Utgångspunkter

Utgångspunkterna synliggör vårt grunduppdrag och det vi strävar efter när vi genomför verksamheten. Utgångspunkterna följs upp i tertialsuppföljningen och i årsredovisningen.

Utgångspunkter för verksamheten:

1. Vi har beredskap för nya faror och arbetar effektivt med prioriterade risker.
2. Vi arbetar på vetenskaplig grund och väljer åtgärd utifrån en helhet, med fokus på effekt.
3. Vi bidrar till att livsmedelskontrollen i Sverige är riskbaserad, effektiv och likvärdig.
4. Livsmedelsverkets kontroll är riskbaserad, effektiv och likvärdig.
5. Vi har aktuell kunskap om mat och hälsa, matvanor och näringsinnehåll i livsmedel.
6. Livsmedelsverket har egen förmåga att klara kris och krig.
7. Våra målgrupper har ett högt förtroende för oss och uppskattar vår service och dialog, vårt bemötande och våra råd.
8. Vi har ett hållbart medarbetar- och ledarskap och är en attraktiv arbetsgivare.



Förflyttningsområden

Förflyttningsområden är särskilda områden där vi behöver satsa särskilt för att bli ännu bättre. För varje förflyttningsområde finns en beskrivning av problembild, önskat läge och delmål för kommande år. Förflyttningsområdena ges stort fokus i myndighetens internkommunikation, förändringsledning och tertialuppföljning.



Skapa bättre förutsättningar för livsmedelsföretag

Nuläge

Företag i livsmedelsbranschen har ett komplext regelverk och många myndigheter att förhålla sig till. Den sammanlagda regelbördan kan upplevas som svår att överblicka och förstå och ibland hänvisas företagen mellan olika myndigheter och funktioner. Andra exempel på utmaningar som företagen kan möta är krav på att lämna uppgifter flera gånger, och till flera myndigheter, dröjsmål i ärendehandläggning och brist på råd och vägledning.

Företagen ser att bedömning och tillämpning kan skilja sig mellan olika inspektörer, regioner och länder. Vissa branscher upplever inte att inspektörerna har tillräcklig kompetens inom deras produktionsgren.

Flera företag och branscher upplever att myndigheter inte beaktar deras perspektiv tillräckligt i tolkning och tillämpning av regelverket. Vissa regler och tillämpning av regler påverkar livsmedelsbranschen negativt och på en del områden saknas regler.

Många företag i livsmedelsbranschen upplever också dålig lönsamhet och att de inte får tillräcklig kompensation för de mervärden de bidrar med i samhället. Dessutom har många företag svårt att rekrytera rätt kompetens.

Önskat läge

Vi underlättar för företag i deras omställning mot en mer hållbar och robust verksamhet. Livsmedelskontrollen i Sverige fokuserar på de största riskerna, för en dialog med företagen och gör mer likvärdiga bedömningar.

Vi arbetar samordnat både internt och tillsammans med andra myndigheter för bra helhetslösningar, effektiv handläggning och kontroll. Vi utvecklar våra arbetssätt i dialog med företagen och lyssnar in deras perspektiv för att det ska vara så enkelt som möjligt att tillämpa regelverket och driva livsmedelsföretag.

Företagen uppskattar vår service, information och vårt bemötande och upplever att vi har arbetssätt som underlättar deras situation. Våra beslut om utvecklingsinsatser baseras på fakta. Företagen har högt förtroende för Livsmedelsverket.

Delmål 2025

- Vi involverar företagen tidigt och löpande i utveckling som berör dem samt utvecklar vår kommunikation med företagen.
- Vi kortar våra handläggnings- och svarstider och når våra uppsatta serviceåtaganden för utvalda företagsärenden.
- Vi har tydliga strategiska prioriteringar för den utveckling och tillämpning av regler som bedöms ha störst effekt för livsmedelsföretagandet i Sverige.

Stärka Sveriges förmåga till livsmedels- och dricksvattenförsörjning

Nuläge

Under flera decennier har det inte funnits någon nationell planering för livsmedels- och dricksvattenberedskapen i Sverige. Samtidigt har det säkerhetspolitiska läget försämrats avsevärt under senare år. Livsmedelsverket har inlett arbetet med livsmedels- och dricksvattenförsörjning. Nu är det dags att gå från kunskapsbyggande till förmågebyggande.

Beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten har etablerats och fungerande arbetsformer har skapats. Vi har en gemensam årsplan och arbetar med att skapa en tioårsplan. Arbetsgrupper har bildats inom sektorns prioriterade områden för att med större kraft kunna driva arbetet framåt. Tvärsektoriell samverkan och samverkan med näringslivet har initierats.

Önskat läge

Hela befolkningen har tillgång till nödvändiga livsmedel och dricksvatten vid en allvarlig störning eller en överhängande risk för en allvarlig störning i dricksvatten- och livsmedelsförsörjningen. Livsmedelsföretag, offentliga aktörer och medborgare vet vad som förväntas av dem i kris och krig och har en beredskap. Vi som sektorsmyndighet har, inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap, förmåga att

- leda arbetet med att samordna åtgärder inom sektorn och med andra beredskapsmyndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser, näringslivet och Försvarmakten,
- lämna information om läget inom beredskapssektorns ansvarsområde samt, vid behov, lämna underlag till regeringen avseende prioritering och fördelning av resurser inom beredskapssektorn.

Delmål 2025

- Vi har omsatt försvarspropositionen för 2025–2030 i åtgärder och konkret planering för Livsmedelsverket och för sektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten.
- Vi har bemannat i takt med förväntningar och tillförda resurser.
- Vi har upprättat en övnings- och utbildningsplan för sektorn och inlett gemensamma övningar med övriga sektorer samt privata aktörer.

Stärka vår innovations- och förändringsförmåga

Nuläge

I undersökningar av vår innovationsförmåga framkommer att det som hindrar oss från att bli framgångsrika i vårt innovationsarbete är brist på involvering av målgrupper och otillräckliga finansiella resurser. Vi genomför främst mindre, stegvisa förbättringar och i liten grad signifikanta förbättringar. Vi samverkar inte tillräckligt över organisationsgränser för att driva innovationsarbete och vi saknar en tydlig systematik och metodik för hur arbetet ska bedrivas. Vårt utvecklingsarbete bedrivs ofta i långa och omfattande processer som ger litet utrymme för felsteg.

Våra digitala arbetssätt har förändrats relativt lite under den senaste tidens digitala utveckling. För att stärka vår förmåga till digital transformation behöver vi utveckla vår kompetens och våra tekniska förutsättningar att nyttja modern teknik som AI och datahantering, stärka vårt digitala ledarskap samt säkerställa att vi har de juridiska förutsättningarna för att verka på ett effektivt sätt i framtiden.

Önskat läge

Vi bidrar till större samhällsnytta och når våra mål snabbare genom att arbeta med innovativa metoder.

Vi arbetar systematiskt med omvärldsbevakning och etablerade metoder för utveckling och innovation. Vår innovationsförmåga bidrar till ett högt förtroende från våra målgrupper och till att attrahera kompetenta medarbetare. Vi är proaktiva genom att tidigt fånga upp behov från omvärld och målgrupper. Vi uppmuntrar till nytänkande och vågar testa, göra om och hitta rätt.

Vi är en modern digital myndighet, i både kultur, ledarskap och utförande. Det kännetecknas av att vi är en datadriven organisation som framgångsrikt tar vara på möjligheterna med digital teknik, inklusive AI. Vi är agila och en drivande kraft i den nödvändiga omställningen av hela livsmedelssystemet, samtidigt som vi säkerställer en kostnadseffektiv leverans av samhällsnytta. Vi främjar ett digitalt ekosystem inom livsmedelssektorn och ser data och information som en strategisk tillgång. Vi gör det lätt att hitta och göra rätt med digitala tjänster och vi är en effektiv digital förvaltningsmyndighet. Vi har en välutvecklad innovations- och förändringsförmåga och våra chefer har förståelse för förändringsledning och hur AI kan användas i verksamhetsutveckling.

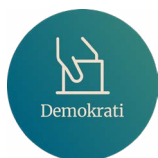
Delmål 2025

- Varje avdelning har god förståelse för omvärldstrender och målgruppernas behov och använder denna som grund för verksamhetsutveckling.
- Livsmedelsverket arbetar systematiskt med att initiera, genomföra, följa upp och sprida effekterna av utvecklingsinsatser.
- Chefer och medarbetare har förståelse för hur AI kan användas i verksamhetsutveckling.

Den statliga värdegrunden

Den statliga värdegrunden bygger i huvudsak på grundlagarna och fungerar som en vägledning för alla som jobbar inom staten. Den är grunden för en effektiv, rättssäker och fungerande myndighet, vilket bidrar till att

förtroendet för de statsanställda, myndigheterna och förvaltningen upprätthålls och stärks. Den statliga värdegrunden sammanfattas i sex principer:



Demokrati

Vi arbetar på medborgarnas uppdrag.



Legalitet

Vi följer lagar och regler.



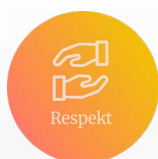
Objektivitet

Vi är sakliga och opartiska.



Fri åsiktsbildning

Vi är öppna och främjar fri debatt.



Respekt

Vi visar respekt och värnar integriteten.



Effektivitet och service

Vi är snabba, tillgängliga och tänker på kvaliteten.



